

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om inddrivelse af skyldig betaling for offentligt formidlet børneopnsning.

Af Jane Oksen (FP) m.fl.
(Fremsat 3/10 90).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Socialministeren (Aase Olesen):**

Beslutningsforslaget peger på et meget relevant problem, nemlig at det principielt er uacceptabelt, at en række forældre undlader at betale for deres børns ophold i daginstitutioner m.v.

Jeg er enig med Fremskridtspartiet i, at det bør være sådan, at forældre betaler det, de skal betale, og når det ikke sker, har de offentlige myndigheder pligt til at søge de skyldige beløb inddrevet.

En anden opfattelse ville være en hån over for det flertal af forældre, herunder forældre med lave indtægter, som betaler, hvad de skal.

Kernen i beslutningsforslaget er, at det offentlige skal have bedre muligheder for at inddrive gælden. Dette skal f.eks. ske ved, at man skal kunne gå løs på børnebidrag, børnetilskud og børnefamilieydelsen. Er dette ikke tilstrækkeligt, må lønnen eller kontanthjælpen holde for. Efter forslaget skal kommunalbestyrelsen også have ret til at opsigte børnene eller nægte dem optagelse i en daginstitution, hvis restancerne ikke er betalt.

Beslutningsforslaget er ledsaget af en grundig redegørelse for, hvad der på det sidste er sket på dette felt, og det skal forslagsstillerne have ros for. Dog mener jeg, at beskrivelsen i bemærkningerne ikke er tilstrækkelig nuanceret. Det må være et hovedformål at undgå, at forældre ikke oparbejder en gæld til det offentlige. Kommunerne må derfor indrette deres be-

talingsadministration sådan, at det meget hurtigt kan konstateres, når der ikke betales til tiden. Det er også nødvendigt, at kommunen derefter hurtigt minder forældrene om den manglende betaling, og at man ikke er langmodig med at sætte inddrivelsesproceduren i gang. Det burde være en selvfølge, at kommunerne handlede på denne måde. Når jeg omtaler denne banalitet, skyldes det, at jeg faktisk har været præsenteret for et eksempel, hvor en kommune beklagede sig over de dårlige inddrivelsesmuligheder, og i den konkrete sag var realiteten, at kommunen i ganske lang tid havde ladet hele området sejle, og så skal det jo gå galt.

En række forældre undlader at betale, selv om de udmærket godt kan betale. Det er klart forkasteligt, og hvis en kommune tillader, at noget sådant sker, er det nærliggende at betegne dette som sløseri fra kommunalbestyrelsens side.

Efter gældende inddrivelsesregler kan gælden inddrives, når forældrene ikke betaler på grund af manglende vilje. Problemet opstår derfor især i forhold til de forældre, som er i en vanskelig økonomisk situation, f.eks. forældre, som modtager kontanthjælp efter bilstandsloven. Disse forældres forhold har vi jo drøftet meget intensivt i forbindelse med, at vi indførte reglerne om, at kontanthjælpsmodtagere skal betale for deres børn, når de er i daginstitution og dagpleje. Jeg vil minde om, at baggrunden for disse regler var et ønske om at ligestille kontanthjælpsmodtagere med børn i daginstitutioner med forældre beskæftiget på lavtlønsområdet.

Det gav bl.a. anledning til en hed debat om bilstandslovens § 49, om administration af kontanthjælpen kunne anvendes, hvis en kontanthjælpsmodtager undlod at betale for en daginstitutionsplads. Efter denne bestemmelse kan kommunalbestyrelsen undtagelsesvis beslutte at gå ind i administrationen af kontanthjælpen, når modtageren ikke overholder en betalingsforpligtelse. Debatten afsluttedes med, at jeg i en skrivelse af 20. august 1989 orienterede samtlige kommuner om de muligheder, der efter § 49 er for at forhindre, at en kontanthjælpsmodtagers gæld til det offentlige vokser på grund af manglende forældrebetaling.

Det er således ikke korrekt, når det i bemærkningerne til beslutningsforslaget siges, at

[Socialministeren]

jeg under et samråd den 26. august 1989 skulle have udtalt, at bistandslovens § 49 slet ikke kan anvendes i disse situationer.

Jeg vil også gerne minde om, at Socialstyrelsen lavede en undersøgelse om kommunernes generelle praksis med hensyn til anvendelse af bistandslovens § 49. Undersøgelsen blev sendt til Folketingets Socialudvalg den 10. november 1989, og et af hovedresultaterne fra denne undersøgelse er, at kommunerne i et ikke uvæsentligt omfang anvender netop denne bestemmelse.

I bemærkningerne til beslutningsforslaget omtales også Socialstyrelsens undersøgelse fra oktober 1989 om de nye betalingsregler for kontanthjælpsmodtagere. Det er korrekt, at denne undersøgelse viste, at der hyppigere forekom restancer blandt kontanthjælpsmodtagere end blandt andre forældre. Nu må man imidlertid være opmærksom på, at undersøgelsen er foretaget på et tidspunkt, hvor betalingsreglerne var relativt nye. Det betyder bl.a., at den også omfattede en del kontanthjælpsmodtagere, som tidligere havde været vant til ikke at skulle betale, og realistisk må man derfor nok kunne forvente, at disse forældre vil have særlig vanskeligt ved at tilpasse sig den ny situation.

Det må også tages i betragtning, at den ny situation forøgede kommunernes og forældrenes incitament til at gøre brug af deltidstilbud, der jo er billigere i forældrebetaling, og garantiordninger. Det må derfor formodes, at der er brug for en vis tid, før kommunerne og forældrene tilpasser sig den ny situation.

Det er mit umiddelbare indtryk, at der nu er rimelig ro på området. Det vil jeg gerne have bekræftet, og derfor vil jeg bede Socialstyrelsen om at foretage en ny undersøgelse, hvor vi kan få belyst, hvordan det går med betalingsreglerne for kontanthjælpsmodtagere, herunder om, hvorledes kommunerne faktisk anvender bistandslovens § 49 nu, og de særlige regler om, at forældrebetalingen kan nedsættes, evt. helt bortfalde, hvis særlige sociale eller pædagogiske forhold omkring barnet taler for det.

Først når denne undersøgelse er afsluttet, kan man tage stilling til, om det er nødvendigt at indføre videregående inddrivelsesbestemmelser for kommunerne. Hvis der skulle blive behov for at overveje noget sådant, vil jeg imidlertid tage afstand fra forslag om, at kommu-

nalbestyrelsen skal have en generel hjemmel til at udelukke børn fra en daginstitutionsplads, hvis forældrene ikke betaler deres restance. Her mener jeg, at der er et selvstændigt hensyn til børnenes behov, som ikke uden videre kan tilsidesættes, blot fordi deres forældre ikke overholder deres forpligtelser.

Min konklusion er derfor, at beslutningsforslaget rejser et særdeles vigtigt socialpolitisk og moralsk spørgsmål, men at der for tiden ikke er grundlag for at gribe ind, og jeg må derfor afvise forslaget i den foreliggende form.

Jytte Andersen (S):

Vi har ikke i Socialdemokratiet den forholdsvis positive holdning, som gik som en rød tråd igennem socialministerens besvarelse.

Vi synes, Fremskridtspartiets forslag er uacceptabelt, og afviser det klart, både den del, som taler om skrappe inddrivelsesprincipper, og den del, som taler om muligheden for at opsig børn fra en daginstitution. Når vi afviser det, hænger det såmænd ikke sammen med, at vi ikke mener, at man principielt skal betale for de ydelser, man modtager, men fordi der her er tale om – og det fremgår meget klart af bemærkningernes ånd og tone – en usmagelig klapjagt på de børneforældre, som har det vanskeligst rent økonomisk.

Man taler om, at nu skal bardunerne strammes for enlige forsørgere, og man henviser specielt til forsørgere, der er på kontanthjælp. Vi deltager altså ikke i den form for klapjagt på børnefamilier, som kan have vanskeligt ved eng imellem at få betalt deres ydelser.

Vi føler os rimelig trygge ved, at man i kommunerne har mulighed for at inddrive i det omfang, kommunerne skønner der er noget at inddrive. Endelig vil jeg sige, at forslaget lægger også op til, at børn er noget, man bare kan tage ud og ind af daginstitutionerne. Her vil jeg endnu en gang på Socialdemokratiets vegne sige til fru Jane Oksen, at for os er daginstitutioner ikke et nødvendigt onde, men et gode for børns vilkår, et gode i deres udvikling og opvækst. Derfor kan man ikke bare sådan hive børn ind og ud af daginstitutionerne afhængigt af, om forældrene er i en beskæftigelsessituation eller muligvis i en overgangsperiode kan have vanskeligt ved at svare deres ydelser.

Det havde klædt Fremskridtspartiet, hvis man med samme ildhu havde kastet sig over

[Jytte Andersen]

andre typer af skatterestancer. Dét vil jeg godt give fru Jane Oksen den oplysning, at på det tidspunkt, hvor forslaget åbenbart er blevet til i Fremskridtspartiet, stillede jeg et spørgsmål til skatteministeren, om skatteministeren ville give mig en redegørelse over, hvor mange restancer der er på forskellige områder, moms og personlig skat osv. Jeg fik på det tidspunkt, det var i juni måned 1989, at vide af skatteministeren, at der på de forskellige områder, personskat, a-skat, moms, selskabsskat og kapitaloverførselsafgifter osv., var 15,3 mia. kr. ude at svømme. Hvis man virkelig ville have haft fat i nogle af de penge, som folk skylder, så det battede noget, havde det måske været en bedre indsats at finde ud af, hvordan man kunne få skaffet de penge til statskassen frem for at ramme lige præcis den gruppe, som har det allersværest.

Karen Højte Jensen (KF):

Den konservative folketingsgruppe er enig med Fremskridtspartiet i intentionerne bag forslaget.

Får borgere deres børn passet af det offentlige, skal de naturligvis også betale for det. Det er kun ret og rimeligt. Alt andet er amoralsk.

Vi mener dog, at der allerede i de eksisterende regelsæt er gode muligheder for at inddrage gæld. Men det er selvfølgelig vigtigt, at kommunerne på et meget tidligt tidspunkt tager hånd i hanke med skyldnerne.

Er der tale om kontanthjælpsmodtagere, der skylder for dagpasning, har ministeren, som netop også tilkendegivet, i august 1989 over for kommunerne redegjort for, at der via bistandslovens § 49 er muligheder for at forhindre dette.

Der skal nu iværksættes en ny undersøgelse af Socialstyrelsen, og når resultatet af denne undersøgelse foreligger, vil vi vurdere, om der måtte være behov for nye initiativer. Men jeg vil dog gerne understrege, at vi vender os mod forslag om, at der gives generel mulighed for at opsigse børn i daginstitutioner på grund af, at forældrene ikke betaler deres restance.

Agerschou (SF):

SF kan på ingen måde støtte forslaget.

Efter vores opfattelse er der ikke grund til at øge de inddrivelsesmuligheder, der allerede findes i forvejen.

Den manglende betaling skyldes for de flestes vedkommende ikke dårlig vilje, men manglende økonomisk formåen, og ikke, som Fremskridtspartiet siger i bemærkningerne til forslaget, at børneydelserne ofte bruges til luksusindkøb.

Hvad er det, Fremskridtspartiet vil opnå med forslaget? Ja, man vil opnå, at de økonomisk dårligst stillede grupper stilles endnu ringere, og at børn fra disse grupper ikke skal have samme muligheder som andre.

Hvad angår Fremskridtspartiets forslag om, at kommunerne nærmest generelt skal kunne opsigse børn, finder vi, at det er en meget underlig måde at betragte børn på; man betragter børn som legoklodser, der bare kan flyttes omkring nogenlunde efter forgodtbefindende.

Som fru Jytte Andersen har gjort opmærksom på, og som Fremskridtspartiet for så vidt også selv skriver i bemærkningerne, er det helt andre steder, de store restancer findes. Og her var det måske muligt for Fremskridtspartiet at gøre en indsats, som også kunne skabe velvilje hos et flertal i Folketinget.

Jørgen Winther (V):

Venstre mener, at Fremskridtspartiet fortjener tak for det nærværende forslag. Det er nemlig Venstres politik, at der skal skabes bedre muligheder for inddrivelse af tilgodehavender inden for det offentlige område.

Jeg vil gerne nævne nogle eksempler, som er gode argumenter for at følge intentionerne i Fremskridtspartiets forslag.

For det første er det ikke sådan, som SF og Socialdemokratiet ofte nævner, at det er bistandsmodtagere, som er de dårligst stillede i samfundet. Der kan nævnes eksempler på familier inden for lavtlønsområdet, som på mange områder har det lige så dårligt eller måske endnu dårligere end kontanthjælpsmodtagere. F.eks. er det sådan i nogle kommuner, at man skal op på at tjene omkring ca. 200.000 kr. i almindelig lønindtægt, før man har det lige så godt. Det vil man se, hvis man sammenligner en enlig mor med to børn uden arbejde og en med arbejde.

Det er også sådan, at der trækkes op til 15 pct. i lønnen hos de lavtlønnede, hvis de ikke betaler. Hvorfor skal der være forskel på, hvordan lavtlønnede bliver behandlet, og hvordan bistandsmodtagere bliver behandlet?

[Jørgen Winther]

Endelig er det sådan med det nuværende system, hvor nogle undlader at betale, at bistandsmodtagere kan komme til at oparbejde en ret stor gæld. Når de har denne store gæld, modvirker det lysten til at komme i arbejde igen, for så skal man betale af på det, man nu engang skylder.

Venstre synes, at det er uacceptabelt, at bistandsmodtagere bare kan undlade at betale, uden at det får nogle konsekvenser. Det er rigtigt, at der er nogle få kommuner, som bruger § 49 i bistandsloven, men jeg kender også kommuner, som siger, at de aldrig kunne drømme om at bruge § 49 i bistandsloven. Så alt i alt må man sige, at de nuværende inddrivelsesregler ikke er gode nok.

Venstre ser altså meget positivt på Fremskridtspartiets forslag, men på den anden side kan vi også se, at der er behov for en nærmere undersøgelse. Derfor støtter vi socialministerens forslag om, at der skal laves en undersøgelse, og at det er Socialstyrelsen, der skal stå for den, så vi kan se, hvordan det virkelig forholder sig med hensyn til betalingsreglerne for kon-tanthjælpsmodtagere.

Når vi har resultatet af denne undersøgelse, håber Venstre til gengæld, at der bliver taget initiativer til bedre muligheder for inddrivelse. Venstre mener i hvert fald ikke, at de nuværende regler er gode nok, og vi ser med spænding frem til resultatet af denne undersøgelse fra Socialstyrelsen.

Kirsten Lee (RV):

Heldigvis ser det ud til fra de tal, som Fremskridtspartiet fremlægger i dette beslutningsforslag, at de allerfleste forældre er samvittighedsfulde og betaler for deres børns daginstitution, som de skal, og det vidste vi vel også godt i forvejen. Fremskridtspartiet påpeger jo selv, at 66 pct. af bistandsklienterne betaler for daginstitutionspladserne, og 85 pct. af de andre brugere betaler også for deres daginstitutionspladser, uden at der opbygges restancer.

Man kan ikke undre sig over, at bistandsklienterne tegner sig for en større del af restancerne end dem, der har arbejde. Det kan heller ikke undre nogen, at der bliver tildelt mange socialpædagogiske fripladser, efter at vi har indført betalingsordninger for bistandsklienternes børn i daginstitutioner. Det understreger blot, hvad vi godt vidste i forvejen: at bistandsklien-

terne er en skrøbelig gruppe, og at i netop den gruppe findes de truede børn, som har behov for en socialpædagogisk friplads. Og der er vel også netop i den gruppe forældre, som har svært ved at administrere deres økonomi.

Fremskridtspartiet har tilsyneladende den opfattelse, at når bistandsklienter ikke betaler for deres børns institutionsplads, så er det, fordi de bruger pengene til luksus. Hvad har Fremskridtspartiet egentlig af dokumentation for en sådan påstand? Det kunne jeg godt tænke mig at få et svar på.

Det er naturligvis rigtigt, at forældre skal betale det, de skal betale, til det offentlige, og det offentlige har også en forpligtelse til at sikre, at der ikke hober sig forskellige former for gæld op, uden at det offentlige forsøger at få gælden inddrevet.

Vi er enige med socialministeren i, at på nuværende tidspunkt er der ikke behov for yderligere inddrivelsesforanstaltninger. Vi synes, det er en god idé at undersøge, hvordan det egentlig går ud i kommunerne med betalingsregler og med inddrivelse af restancer.

Skulle det vise sig nødvendigt, at Folketinget foretager sig noget, når undersøgelsesresultaterne foreligger, vil vi gerne være med til at se på det, men vi kan ikke stemme for beslutningsforslaget, som det ligger.

Emmert Andersen (CD):

Når man køber en vare, skal man også betale for den, og det er det sympatiske ved forslaget.

Imidlertid må der være en grund til, at der er så mange restancer, som der er. Det kan være, vi ikke er gode nok til at inddrive restancer. Det kunne jo også godt være, at man ikke havde råd til at betale, hvad det egentlig koster. Det synes jeg man bør undersøge, og vi må i udvalget undersøge, hvad grunden egentlig er. Under alle omstændigheder mener CD ikke, at det skal gå ud over børnene.

Kofod-Svendsen (KRF):

Vi har i Kristeligt Folkeparti den overordnede målsætning, at folk selvfølgelig skal betale, hvad de skylder, og det hvad enten det som her drejer sig om offentligt formidlet børnepasning, eller at man ikke betaler, hvad man skylder i skat, og hvad vi ellers kan forestille os. For det er klart, at hvis nogle ikke betaler, går det ud over nogle andre. Og vi ønsker naturligvis

[Kofod-Svendsen]

ikke, at de ærlige skal blive yderligere belastet, fordi nogle ikke betaler.

Det er vores helt overordnede syn på det. Og hvad vi yderligere kan udbygge af – hvad skal vi sige – instrumenter, for at vi alle betaler, hvad vi er pligtige til at betale, det hilser vi velkommen.

Hvad dette konkrete angår, synes jeg, det er en klog løsning, som socialministeren lægger op til, nemlig at vi får en nærmere undersøgelse, og dér er Kristeligt Folkeparti – på linje med det, som blev sagt fra Venstre – meget optaget af, at der kommer nogle konkrete ting på bordet, så vi kan sige, at vi faktisk bør ændre reglerne for at få større sikkerhed på dette område, men jeg understreger: også på andre områder, så vi bliver skrappe til at inddrive det, som vi bør inddrive.

Så vil jeg føje til, som også den sidste ærede ordfører var inde på, at det er ikke meningen, at børnene skal blive tabere i dette spil. Det synes vi ikke er rigtigt og rimeligt.

Men vi vil meget gerne medvirke til at stramme procedurer op, og vi ser frem til den undersøgelse, som er undervejs. Har den nogle operative elementer, så tror jeg, vi gerne vil medvirke til, at de bliver realiseret.

Jane Oksen (FP):

Jeg vil gerne takke for en overvejende positiv modtagelse af forslaget, der jo nok mest går på, at man virkelig finder, at der er behov for en nærmere undersøgelse af disse ting. Jeg tror næppe, man når til enighed om de metoder, der står i Fremskridtspartiets forslag, men det må tiden jo vise.

Jeg havde heller ikke forventet, at Socialdemokratiet og SF havde været positive over for dette forslag. Man må undre sig over, at et sådant forslag kaldes klapjagt på børneforældre og lign. Det er jo ingenlunde hensigten. Hensigten er en ganske naturlig moralsk holdning til, at folk nu engang skal betale for de ydelser, de modtager. Og de kunne måske endda betale endnu mere for børnepasning, end tilfældet er i dag. De restancer må væk, og det gælder selvfølgelig også de restancer, der er på alle andre områder.

Når Fremskridtspartiet fremsætter dette forslag om inddrivelse af skyldig betaling for offentligt formidlet børnepasning, skal det netop ses som et forsøg på at tage hul på de milliard-

restancer til det offentlige, vi har i Danmark i dag. Hver sjette dansker har restancer til offentlige kasser på beløb, der mindst andrager 30 mia. kr. Blot sidste år steg beløbet med 20 pct. I 1985 var beløbet kun 15 mia. kr., så det er fordoblet på 5 år, og det kan selvfølgelig ikke fortsætte.

At danskerne også skylder i moms og skat, hænger formentlig sammen med de dårlige vilkår, vi byder de erhvervsdrivende, og det enormt store skattetryk, vi har. Men når det gælder pasning af børn, betragter vi dette, at man tilsidesætter sine udgifter til børn til fordel for andre udgifter, som helt uansvarligt.

Børnene burde dog komme i første række. 200 mio. kr. skylder danske forældre. På 2 år steg beløbet med omkring 70 mio. kr. Hvor stort beløbet er i dag, er der ikke rigtig nogen der ved, og det begrunder selvfølgelig også, at vi må have en nærmere undersøgelse af det.

Den lov, vi fik i 1989 om at ligestille kontanthjælpsmodtagere, dagpengemodtagere og folk på lavtlønsområdet med hensyn til betaling for børnepasning, er både fra pædagoger og socialistiske partier blevet beklaget, og man siger, at børn af den grund bliver trukket ud af institutionerne. Kommunerne har efter min mening også i høj grad misbrugt loven med det store antal socialpædagogiske fripladser, der er indført. En undersøgelse i Århus Kommune viste, at man bare 3 måneder efter lovens ikrafttræden havde mere end firedoblet antallet af de socialpædagogiske fripladser.

Da man efter loven i april/maj 1989 begyndte at kræve betaling for pasning af bilstandsmodtagernes børn, var det ud fra den rimelige betragtning, at disse havde lige så mange penge til rådighed som folk på dagpenge eller dem, der arbejdede inden for lavtlønsområdet. I starten var der stor usikkerhed om, hvordan kommunerne kunne gribe ind over for kontanthjælpsmodtagere, der ikke betalte, og det samråd, der blev holdt den 26. august med socialministeren, gav ikke meget resultat.

Det er korrekt, som socialministeren siger, at vi i bemærkningerne måske ikke har tolket dette samråd helt rigtigt, men som socialministeren også sagde i sin indledende tale, er det kun i særlige tilfælde, man benytter bilstandslovens § 49 over for kontanthjælpsmodtagerne. Som tilstandene er i dag, kan børnene faktisk ikke opsiges i børnepasningsordninger, uden at foræl-

[Jane Oksen]

drene selv ønsker det, og heller ikke i tilfælde af manglende betaling.

Når man i alle andre af livets forhold skal betale for de ydelser, man får, så er det ganske uforståeligt, at man ikke mener, at forældre har pligt til at betale regningen for pasning af deres børn. Man siger som udgangspunkt, at der ikke foreligger et privatretlig aftaleforhold mellem forældre og socialudvalg. De midler, socialudvalget i dag anvender ved manglende betaling, er nævnt i bistandslovens § 7, stk. 2, hvorefter betalingen kan inddrives efter reglerne om personlige skatter. Vi skal mærke os, at når det gælder restancer til børnepasning, kommer de ofte i sidste række. De personlige skatter kommer som regel i første række, og hvis man kun må trække 15 pct. af lønnen, er der ikke store udsigter til, at den store gæld, mange personer har oparbejdet, nogen sinde bliver betalt.

Der var også den mulighed, at hvis en bistandsmodtager ikke mener at kunne magte betalingen for pasning af deres børn, kunne de vælge at passe børnene selv, mens de ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er desværre blevet sådan, at ministeren ikke mener, der skal lovgives på dette område. Der er sendt henstilling til kommuner om at oprette deltidsinstitutioner, og har jeg forstået ministeren rigtigt, er ministeren også positivt indstillet over for garantiordninger, således at man kan få børnene passet, i det øjeblik man er i stand til at påtage sig et arbejde. Men der er ingen tvivl om, at det ville være lettere for folk at klare betalingen for en halv plads, og derfor havde vi gerne i Fremskridtspartiet set en lovgivning om deltidspladser til børnepasning.

Vi skal også tænke på, at bistandsmodtagere kommer i en meget uheldig situation den dag, de atter kommer i arbejde og der skal inddrives tilgodehavende for børnepasning ved, at der trækkes i lønnen. Det er en meget uheldig start på et nyt arbejde for en bistandsmodtager.

Jeg vil også i forbindelse med dette forslag bede ministeren se på de formentlig utilsigtede virkninger af lovændringen omkring de socialpædagogiske fripladser, som jeg nævnte tidligere i mit indlæg. Jeg finder det overordentlig forargeligt, at børn skal stemples som vanskelige for økonomisk vindings skyld, og forstår slet ikke, at socialrådgivere og sagsbehandlere kan opfordre folk til at søge disse fripladser. Det er synd, hvis vi gør børnene til tabere af denne grund.

Fremskridtspartiet er enig i, at der skal en fornyet undersøgelse til omkring disse restancer. Vi ved, at de var omkring 200 mio. kr. i august 1989; nu er der gået godt et år, og vi synes, det kan være spændende at se, hvor meget restancerne er vokset, for vi tror bestemt, at det er et alvorligt problem også i dag.

Vi finder det i det hele taget betænkeligt, at flere og flere danskere registreres som dårlige betalere, og når vi ved, at der hver måned kommer 9.000 nye personer ind i registrene for dårlige betalere, skal der gøres noget på dette område, og problemet med børnepasningen er selvfølgelig en lille brik i spillet. Hvis man ønsker at ligestille kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere og folk på lavtlønsområdet – og det var jo netop hensigten med forslaget – burde der selvfølgelig også være ligestilling, når det gælder inddrivelsen, således at man også kunne trække 15 pct. af kontanthjælpen.

Jeg tror, at nogle forældre med vilje undlader at betale, fordi de ved, man intet gør ved problemerne. Det er for dårligt, og det er ikke særlig solidarisk over for de forældre, der betaler.

En lang række børn bliver udmeldt af institutionerne. De sidste tal, jeg har kunnet finde frem til, er fra november 1989. De viste, at 1.550 børn var udmeldt, og at der var bevilget 6.800 flere socialpædagogiske fripladser. Pludselig bliver 6.800 børn dårligt fungerende, bare for at man kan slippe for betalingen. Jeg synes, at det er et problem, som vi i høj grad bør se på.

Det ville nok også være en god idé, hvis alle institutioner eller dagplejemødre selv opkrævede den månedlige betaling for børnepasningen. Det er lettere at sno sig uden om, når det foregår på et girokort til socialforvaltningen. Det hjælper altid, hvis man konfronteres med sine skyldnere.

Jeg skal ikke bruge tid på at komme ind på alle de undersøgelser, der allerede er foretaget, dem kan man læse sig frem til, men jeg vil gerne opfordre til, at vi i udvalget arbejder alvorligt med disse problemer.

Selvfølgelig skal vi i det danske samfund hjælpe mennesker i nød, men jeg betragter det ikke som en nødsituation, at man undlader at betale for pasning af sine børn.

Vi har meget stigende kontanthjælpsudgifter, nu på ca. 9 mia. kr., og beløbet er fordoblet under Schlüter-regeringen.

[Jane Oksen]

Vi har meget store udgifter til børnepasning. Vi må se på, hvordan vi får inddrevet bare nogle af de penge, der skyldes. Det handler lige så meget om moral, og jeg forstår slet ikke, at de socialistiske partier ikke mener, at forældre, der betaler for deres børn, ikke skal være solidariske med de forældre, der undlader at betale. Vi skal i udvalget stille en lang række spørgsmål.

Vi takker i øvrigt for den overvejende positive holdning.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg orker ikke at tage en større debat om børn med fru Jane Oksen, men jeg vil gerne rette en enkelt åbenbar misforståelse blandt de mange.

Fru Jane Oksen siger, at når kontanthjælpsmodtagere ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet, kan de selv passe deres børn. Jeg vil blot gøre fru Jane Oksen opmærksom på, at hvis man ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet, kan man ikke være kontanthjælpsmodtager.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Jeg skal heller ikke forlænge debatten. Jeg er udmærket klar over det, hr. Agerschou siger, men det var netop også derfor, jeg pegede på, at man skulle have indført garantiordninger ved lov, sådan at alle forældrene fik den mulighed, at de kunne trække deres børn ud. Det har Folketinget desværre ikke ønsket at lave en lov om.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Og det ved fru Jane Oksen godt at der er én bestemt god grund til, nemlig at der bare ville gå kuk i det, hvis Folketinget blandede sig. I øjeblikket er det overladt til de lokale myndigheder i samarbejde med forældre- og personaleorganisationer og de ansatte at indføre garantiordninger, og det har vist sig mangfoldige steder, at det kan lade sig gøre.

Jeg er helt overbevist om, at hvis vi herinde forsøgte at trække en ordening ned over hovedet på kommunerne, ville det ende i det rene kludder.

(Kort bemærkning).

Jørgen Winther (V):

Det er bare en lille bemærkning til hr. Agerschou. Selvfølgelig er det sådan, at en bistandsmodtager godt kan passe sine børn derhjemme og alligevel stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det ved hr. Agerschou også godt. Det er sådan, at man har mulighed for at få passet sine børn den dag, man bliver tilbudt et arbejde. Sådan er situationen, og der er da også i dette land bistandsmodtagere, som selv passer deres børn derhjemme, for det er på ingen måde ulovligt – heldigvis da.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Jeg vil gerne betro hr. Agerschou, at selvfølgelig så jeg gerne loven strammet så meget, at det blev en pligt for kommunerne ikke at tilbyde pladser til arbejdslediges børn, men jeg kunne godt nøjes med, at vi fik indført, at kommunerne fik mulighed for at sige nej. Nu siger hr. Agerschou, at det kan vi overlade til kommunerne selv at finde ud af. Jamen hvad så med de forældre, der bor i en kommune, hvor man ikke kan finde ud af det? De skal altså ikke have den mulighed.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Nu er det altid en god idé, hvis man hører efter, hvad der bliver sagt. Jeg er bange for, at hr. Jørgen Winther sad og sov på et tidspunkt, da fru Jane Oksen holdt sin tale. For hvad var det, fru Jane Oksen sagde? Fru Jane Oksen sagde, at når kontanthjælpsmodtagere ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet, så kan de selv passe deres børn. Så gør jeg i al stilfærdighed opmærksom på, at sådan forholder det sig ikke. Hvis man ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet, kan man ikke være kontanthjælpsmodtager. Det var diskussionen, og så greb hr. Jørgen Winther forstyrrende ind i debatten.

Til sidst vil jeg gerne gøre hr. Jørgen Winther opmærksom på, at vi har altså også problemer med, at kontanthjælpsmodtagere får tilbudt et stykke arbejde, men må sige nej, fordi de passer deres børn hjemme, hvorefter kontanthjælpen ryger, og det er jo heller ikke særlig godt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 30:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og lov om Statens Uddannelsessøtte.

Af Kofod-Svendsen (KRF) m.fl.
(Fremsat 4/10 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Aase Olesen):

Forslagsstillerne ønsker, at dagpengeloven ændres således, at studerende, der bliver gravide og ikke længere er berettiget til SU, fordi de ikke længere er studieaktive, kan modtage dagpenge under graviditet, barsel og adoption på lige fod med lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende. Om baggrunden for forslaget henvises til, at det i praksis har vist sig vanskeligt at få hjælp efter bilstandsloven.

Det er ikke min opfattelse. I anledning af dette lovforslag har Undervisningsministeriet oplyst, at som hovedregel kan de uddannelsessøgende ikke få uddannelsessøtte, når de ikke er studieaktive. Denne regel fraviges i tilfælde af f.eks. fødsel, hvor SU-Styrelsen kan bestemme, at støttetiden kan forlænges. I praksis forlænges støttetiden i op til 6 måneder for moderen. Det er altså ikke rigtigt, hvad der står i bemærkningerne til lovforslaget, at studerende, der er gravide, ikke er berettiget til uddannelsessøtte. De får efter fast dispensationspraksis forlænget støttetiden i op til 6 måneder, hvis graviditeten medfører forsinkelse af studiet.

Efter lovforslaget er det en betingelse for at få dagpenge, at den studerende har fået bevilget orlov fra uddannelsesinstitutionen.

Uddannelsessøgende, der har orlov, kan efter gældende regler ikke få uddannelsessøtte, og orlovsperioden medregnes derfor heller ikke i støttetiden. Der er derfor ikke behov for at ændre loven om uddannelsessøtte, og jeg mener også, at der med de gældende regler i bilstandsloven om økonomisk og praktisk støtte ydes en indsats fra det offentlige, der i tilstrækkeligt omfang sikrer gravide uddannelsessøgende. Graviditet og fødsel betragtes i bilstandsloven som en social begivenhed, der kan begrunde udbetalinger af kontanthjælp, hvis bilstandslovens øvrige betingelser herfor er opfyldt.

Det er hovedreglen i bilstandsloven, at der ikke kan ydes kontanthjælp til personer under uddannelse, men denne hovedregel er imidlertid fraveget ved bestemmelserne i Socialministeriets bekendtgørelse af 7. august 1990 om uddannelsessøgendes ret til kontanthjælp efter bilstandsloven i særlige tilfælde. Det er således nævnt i bekendtgørelsen, at der kan ydes løbende kontanthjælp til uddannelsessøgende, som har behov for hjælp på grund af sygdom, graviditet, fødsel eller ophør af samlivet med ægtefællen.

Ud over muligheden for den løbende kontanthjælp vil de på lige fod med alle andre kontanthjælpsmodtagere have mulighed for at søge om hjælp efter reglerne i bilstandslovens kapitel 11 om hjælp i særlige tilfælde, bl.a. til rimeligt begrundede enkeltudgifter.

Det er som nævnt min opfattelse, at disse bestemmelser i bilstandsloven giver et tilstrækkeligt grundlag for at yde hjælp til uddannelsessøgende ved sygdom eller fødsel.

I det følgende vil jeg gerne knytte nogle mere direkte kommentarer til lovforslaget og muligheden for en særlig indpasning i dagpengeloven.

Som det ikke kan være forslagsstillerne ubekendt, er retten til dagpenge ved sygdom eller fødsel efter den gældende lov betinget af en vis tilknytning til arbejdsmarkedet. Kun personer, der er erhvervsaktive og har en reel tilknytning til arbejdsmarkedet, har således ret til dagpenge efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. Det vil således være et klart brud på dagpengelovens grundprincip at bevilge personer helt uden tilknytning til arbejdsmarkedet barseldagpenge efter denne lov.

Jeg vil i den forbindelse fremhæve, at Dagpengeudvalget i sin betænkning, der blev afgivet